

en selvstændig Stat kun besvarer Neutralitetskrænkelser med en almindelig Protest.

Jeg siger altsaa ikke, at Forsvarsordningen af 1909 har holdt os udenfor Krigen. Men vi havde Forsvarsordningen af 1909. Nu skal jeg give den højtærede Forsvarsminister Ret i, at den Gang Verdenskrigen sluttede, havde denne Forsvarsordning med Hensyn til Mandskab og Uddannelse, med Hensyn til Officerer og Befalingsmænd o. s. v. ført os ind i saadanne Tjenesteforhold, at der maatte en eller anden Ændring til. Det tror jeg, alle militære sagkyndige er klare over, ogsaa den højtærede Forsvarsminister. Jeg er ganske sikker paa, at de, der kendte disse Forhold, var klare over, at Verdenskrigen havde medført, at man med Hensyn til Indkaldelse, Uddannelse o. s. v. efterhaanden var havnet i et Kaos paa det militære Omraade. Dertil kommer, at der rundt om i Befolkningen saavel som paa Rigsdagen og fra den daværende Regerings Side stadig lød Røster om, at denne Ordning kunde ikke fortsættes. Det skabte yderligere Uro indenfor de Kredse, der havde Ansvar for Udførelsen af Forsvarsordningen af 1909. Man kunde ikke vide, hvornaar det samme igen vilde indtræde, og derfor var en Ændring nødvendig. Jeg bebrejder altsaa ikke nogen, at Forsvarskommissionen blev nedsat, hvilket jeg heller ikke godt kan gøre, idet vort Parti ikke alene sluttede sig til Tanken, men ogsaa gik ind i Kommissionen med en ærlig Villie til at faa en anden Ordning, der tog Hensyn til de Erfaringer, som var indhøstet under Verdenskrigen, og bedre svarede til Tiden, end Forsvarsordningen af 1909 gjorde. Vort Formaal har altid været det samme, ogsaa under den første store Kamp, der kom om dette Spørgsmaal, da vi — eller rettere de, der den Gang ledede og deltog i Partiet Venstres Politik — med den største Styrke hævdede: en Forsvarsordning i Danmark bør bygge paa Parlamentarismens Grund, med andre Ord bygges op af en Regering med Tilslutning af de parlamentariske Forsamlinger og i Overensstemmelse med den bestaaende Grundlov. Kun paa den Maade kan man i nogen Grad opnaa at faa en Ordning, som har Rod ude i Befolkningen. Uden denne Rod i Befolkningen kan man vel lave en Forsvars-

ordning, ganske som man vil, men en Forsvarsordning bør have Tilslutning i alle Kredse, og jeg maa sige, at Forsvarsordningen af 1909 ikke havde Tilslutning i alle Kredse i vort Folk. Jeg har tidligere sagt hvorfor: fordi man her i Danmark var kommet ind i en Militærpolitik, der gjorde alt andet umuligt end det, jeg selv gav min Tilslutning til, og som havde rejst en saadan Stemning i vort Folk, at det var ganske ugørligt at faa en Ordning, som alle kunde slutte sig til og have fornøden Tillid til. Ganske det samme var Tilfældet i 1922. De Herrer, som nu danner Regering, kritiserede paa det stærkeste den foreslaaede Ordning og fik, som jeg har nævnt, desværre ikke alene direkte, men ogsaa indirekte Tilslutning fra Fag- og Sagkundskabens Side.

Men i øvrigt er det min Opfattelse og min Tro, at Udviklingen i Verden, specielt i Europa, tenderer hen imod en Tilstand — Tidspunktet er maaske nærmere eller fjernere —, hvor det ene Samfund ikke rustet sig mod det andet. Vi haaber alle, det maa komme dertil, at de europæiske Samfund vel har Militær, men ikke tænker paa at anvende det mod Naboen eller mod andre ligesindede Samfund, men alene opretholder det med det Formaal for Øje at holde Orden indenfor Folkenes Forbund og eventuelt tage Affære, hvis en eller anden skulde gaa udenfor de Regler, som er fastsat. Vi haaber, at Voldgiftstanken maa finde en saadan Tilslutning hos de ledende Statsmænd og derigennem blandt Nationerne, at Stridigheder mellem Nationerne fremtidig kun afgøres paa den Maade, ved absolut bindende Tilsagn og ved Tilsagn, maa jeg maaske tilføje, som vi alle forstaar skal underbygges med — ja, rent ud sagt: med militære Kræfter. Uden denne Understregning vil en saadan Sammenslutning vel nærmest være utænkelig. Men de militære Kræfter vil altsaa under en saadan Ordning have disse bestemte militære Opgaver og ingen andre. I det Øjeblik Voldgiftstanken trænger igennem, og der gennem de Sammenslutninger, som skabes, opnaas Sikkerhed for, at den enkelte kan faa Lov til at leve i Fred, og den enkelte Stat kun har det Militærvæsen, som bliver bestemt, eller har et Militærvæsen indenfor en fastsat Grænse, vil man altid, naar denne Grænse